

ITALIJANSKA TAJNA POGODBA.

V Petrogradu objavljena pogodba
daje Italiji sankcijo za anek-
stijo slovenskih dežel.

AMERIKA NI VEDELA.

Washington, 3. dec. — V vlad-
nih krogih so včeraj izjavili, da
ameriška vlada ni vedela za ita-
lijsko pogodbo, katero so obja-
vili bolševiki v Petrogradu.
Zdravni departement dvomi o res-
nosti dokumenta in pravi, da
je morda načrt pogodbe, ki ni bila
sklenjena, ali pa je fiktivna.
Kljub temu je naročeno E. M.
Kewey, da poizve in se prepriča
o stvari pri zaveznikih vladah.
Ali se izkaže, da je pogodba
avtentična, tedaj ne bo Zdru-
žena država prav nič vezana s njo
in ta pogodba mogoče prepreči na-
poved vojne Avstriji. Mnogi za-
stojniki izražajo nezadovoljnost za-
stavljenimi pogodbami in zahte-
vajo, da zavezniki odalej položijo
vsako karto na mizo.

Petrograd, 2. dec. — Bolševi-
ška vlada je objavila tekst tajne
pogodbe med Italijo in Anglijo,
Francijo in Rusijo. To je pogoda,
ki daje Italiji sankcijo za anek-
stijo gotovih pokrajin v Av-
striji v zameno za pristop k eni
od vojni zoper centralne dr-
žave in obenem vsebuje dogovor,
da zavezniki potlačijo vsako in-
terferenco papeža Benedikta v
prilog miru.

Pogodba je bila podpisana v
Londonu 26. aprila 1915 in pod-
pisal jo je visoki lord Grey, prejšnji
angleški minister zunanjih zadev,
Paul Cambon, francoski poslanik
in prof. Brockdorff, ruski po-
slanik na Anglijsko. Pogodba je
v obliki memorandumov italijan-
skega poslanika v Londonu, ki je
bil predložen angleškemu zuna-
njemu ministru in zaveznikim
poslanikom.

V smislu pogodbe je imela Ita-
lija dobiti pomoč angleškega in
francoskega brodograditelja, dokler
ne bo uničena avstrijska mornarica.
Ki sklepajo miru dobi Italija
delno Tirolsko do prelaza Bren-
na, Trst, Istro in Dalmacijo z na-
daljnimi geografičnimi mejami,
ki so podrobno navedene. Dalje
pove Italija pod kontrolo zuna-
njega ministrstva, ako postane
nacija avtonomna, toda Italija se
ne bo branila, ako se Albanija
združi med Srbijo, Črno Goro in
Grčijo. Italija tudi postane ravn-
silema sila na Sredozemskem
morju, kar se pa natančno defini-
ra v bodoče. Pogodba daje nade-
je Italiji uživanje pravic v Libiji,
ki jih ima danes sultan, in pri-
pomoč neodvisnosti svetih moha-
medanskih mest v Arabiji.

V slučaju, da Anglija in Fran-
cija povečata svoje afriške kolo-
nije na račun Nemčije, dobi tudi
Italija gotov del. Velika Britani-
ja pomaga Italiji do posojila 250-
000.000 na angleškem denarnem
trgu.

Anglija, Francija in Rusija se
zavežejo, da podpirajo Italijo v
preprečevanju papeževskega posredo-
vanja glede na vprašanje vojne
in miru. Italija ima pričeti vojno
vse dni po sklenjeni pogodbi.

ŠEST MORNARJEV UTONILO.

Baltimore, Md. — Šest holand-
skih mornarjev je utonilo, ko se
je čoln preobrnil, ki jih je peljal
na njih ladje. V čolnu je bilo 15
mornarjev in devet je bilo reše-
nih. Nesreča se je dogodila v pri-
stani.

Šest rešenih mornarjev so pre-
jetjali v bolnišnico. Med utopljen-
ci sta bila D. Wierkes, prvi stroj-
nik na parniku "Wuterdijk," in
C. Rotachrat, drugi strojnik.

DETE ZGORELO.

Columbus, Ind. — Polletna far-
marjeva hči Edna Mathias je pri-
pila papir v peč v odsotnosti
svoje matere. Pri tem se ji je za-
palila obleka in dobila je tako te-
žke opekline, preden se je vrnila
mat, da je umrla za njimi.

DANES SE SNIDE 65. KONGRES.

Prvo redno zasedanje 65. kongre-
sa otvorjeno. Wilson govori
jutri ob eni popoldne.

KONFERENCA V PARIZU KONČANA.

Washington, 3. dec. — Petin-
sedeseti kongres se snide danes
popoldne v drugem zasedanju, ki
je obenem prvo redno zasedanje;
zadnje zasedanje je bilo izredno.
Podpredsednik Marshall in zbor-
nični predsednik Clark sta včeraj
obvestila predsednika, da sprejmeta
njegovo poročilo vsak
čas. Wilson stopi pred kongres
v torek ob eni uri popoldne.

Iščakuje se, da bo Wilsonov
govor nenavadno dolg. Predsed-
nik se bo bavil s mnogimi važni-
mi zadevami, tikajočimi se vojne
in domačih razmer. Dotaknil se bo
polažaja v Rusiji, enotnega vod-
stva zaveznikov in mogoče pripo-
roči napoved vojne Avstriji in o-
stalom zaveznikom Nemčije. Z o-
zirom na mirovne sugestije lorda
Landsdowna, ki so naredile veli-
ko razburjenost na Angleškem,
bo Wilson smatral potrebo, da po-
novno navede vojne cilje Ame-
rike.

Pariška konferenca končana.

Pariz, 2. dec. — Medzavezniška
konferenca je končala svoje delo
včeraj, ko so razni odseki, ki so
bili imenovani prvi dan, dovršili
svojo nalogo. Člani odsekov bodo
poročali direktno svojim vladam.
Nekaj dni se bodo še nadaljevale
neformalne konference, pri kate-
rih bodo navzoči tudi ameriški
delegatje.

Ministrski predstavniki Anglije,
Francije, Italije in House repre-
sentativ ameriške delegacije, so imeli
včeraj sejo o vojnih zadevah. Se-
ja se je vršila v Versaillesu. Po
končani seji so se zborovali po-
slovevalci z generali Wilsonom,
Blissom, Fochom in Cadornom. Se-
ja je bila v hotelu, ki je bil skri-
no zastražen, da ni mogel nihče
blizu.

Ameriški delegatje pravijo, da
je konferenca naredila več kot je
bilo pričakovati.

IZBRUH BOLNIH PROHIBI- CIONISTIH MOŽGANOV.

Chicago, Ill. — Prohibicioniste
silno jezi, da predsednik Wilson
ne podpira prohibicionističnih pre-
napetnežev v njih stremljenju. Po-
sebnost jih je razjezila zadnja
predsednikova odredba, v kateri
predsednik določa, da pivo ne sme
vsebovati več kot tri odstotke al-
kohola, kar dokazuje izbruh Vir-
gil G. Hinshaw, predsednika pro-
hibicionistične stranke. V sveti vodo-
pivski jezi imenuje Hinshaw pred-
sednika "vrhovnega pivovararja"
"da je deset let zaostal za kon-
gresom in pet in dvajset let za
ameriškim ljudstvom.

Medtem ko sika predsednik pro-
hibicionistične stranke proti pivu,
je prišla vest iz Omaha, Neb., da
je ljudstvo sitno vodopivskih po-
stav. Med ljudstvom cirkulirajo
petitije, za spremembo prohi-
bicionističnega zakona. Po novi po-
stavi naj bi bilo dovoljeno proda-
jati pivo in lahko vino v državi
Nebraska.

Stvar izgleda tako, da je najbrž
predsednik prohibicionistične stran-
ke zaostal za pet sto let za pa-
metnimi in treznimi ljudmi.

TEKSTILNI DELAVCI V MEZD- NEM GIBANJU.

Fall River, Mass. — Tekstilni
delavci so odlašali, da zastav-
kajo, če jim tovarnarji ne dovoli-
jo 15-odstotnega povznanja mezd.
Prizadetih je 35.000 delavcev.
Unjaki odhormiki so prepričani,
da zastavkajo vsi delavci, čeprav
jih je organiziranih le okoli
10.000.

VREME.

Chicago in okolica: Nestalno in
mrzlo v ponedeljek in torek; sveži
severni vetrovi. Povprečna tempe-
ratura v zadnjih 24 urah: 39.

PODRŽAVLJENJE VSEH ŽELEZNIC.

Novi argumenti za javno posest in
upravo železnic v Združenih
državah.

ŽELEZNICE DOBE PRVE PRE- MAG.

Washington, D. C. — Železniški
eksperti izjavljajo, da se železni-
sko vprašanje reši na najenostav-
nejši način, če vlada popolnoma
prevzame železnice.

Železniški ravnatelji niso na-
sprotovali, da pridejo vzhodne že-
leznice pod osrednji železniški od-
bor, ki obstoji iz železniških pod-
predsednikov. To je zadnji poiz-
kus železniških posestnikov, da o-
hranijo železnice privatni posesti.
Če ta poizkus ponesreči, tedaj se
jim je utrgala zadnja bilka, in
podržavljenje železnic pride ako-
raj zanesljivo.

Nekateri železniški eksperti u-
pajo, da osrednji železniški odbor
napravi zopet red v železniškem o-
bratu, medtem ko drugi železniški
zvedenci vidijo rešitev železniške-
ga vprašanja edino v podržavlje-
nju železnic.

Clifford Thorne, bivši državni
železniški komisar v Iowi in sedaj
zastopnik raznih razvaljalskih or-
ganizacij, priporoča odločno, da
vlada prevzame obrat na železni-
kah za dobo vojne, katerih tri
merijo 250.000 milj.

Thorne sugestira, da vlada la-
hko plačuje delničarjem dividen-
de, ki so jih prejeli pred vojno
in poleg lahko napravi še lep
dobitek — sto milijonov, ki pojde-
jo v blagajno. Nadalje pravi Thor-
ne, da si vlada lahko sposodi de-
nar, da lahko izvrši popravila na
železnicah. Denar lahko dobi po
nižjih obrestih, kot so jih do se-
daj plačevali železniški posestni-
ki finančnikom. Če finančniki ne-
čejo posoditi denarja proti nizkim
obrestim, pravi Thorne, potem
lahko vlada dobi denar ravno na
ta način, kot je dobila moše za ar-
mado.

"Mogoče bo treba, da naša vla-
da vzame denar kot moše," nagla-
ša Thorne v izjavi proti povija-
nju tovarnine v prilog državne-
mu železniškemu obratu. "Če vla-
da lahko gre na dom in vzame
fanta, tedaj ima vlada zanesljivo
tudi moč vzeti kapital, da doseže
velike cilje, za katere se bojuje-
mo.

"To ni boj, da napravimo Zdru-
žene države varne za plutokraci-
jo. Nepotrebno je, da ljudstvo pla-
čuje na železniške delnice od 10
do 15 ali do 50 odstotkov profita,
da imamo dober transportni sis-
tem v Ameriki.

"Zakaj železniški posestniki ne
store nekaj malega v tej vojni in
ne znižajo tovarnine, mesto da na-
kladajo večje butaro milijonov do-
larjev na ljudstvo, ki bo obdave-
no, da plača milijarde dolga, ki ga
je sprejela naša vlada?"

Na podlagi svojih izkušenj je
Thorne prepričan, da železniške
družbe ne bodo znižale tovarnine,
ampak bodo zahtevale povznanje.
In valed tega direktno priporoča
podržavljenje železnic.

"Če vlada prevzame železniški
obrat za dobo vojne," pravi Thor-
ne "garantira dividende, ki so bi-
le pred vojno, tedaj smo opraviče-
ni do profita nad temi dividenda-
mi, ker bomo položili vsadno po-
roščvo za železniške delnice. Ta
naddobitek pomeni za vlado pri-
bližno \$100.000.000 na leto samo v
teritoriju, ki je oficijelno klasifi-
cirano."

Na to Thorne pravi, če vlada
lahko gradi ladje, tedaj lahko iz-
deluje tudi železniške "vozove in
lokomotive.

Washington, D. C. — Uprava za
kurivo je proglasila, da so želez-
nice New York, New Haven in
Hartford in Central New Englad
opravičene prve do premoga pri
rudnikih.

Odločba zatrjuje, da bo dosti
premoga za kurivo in ukazuje rud-
niškim operatorjem, da najprvo
prekrije železnice s premogom, če
ni uprava za kurivo odločila, da
gre premog drugam.

HOOVER PROTI ŽIVILSKIM PIRATOM.

Živilski upravitelj grozi, da na-
stopi proti trgovcem, ki se ne
smejejo za določbe uprave.

ODIRANJE PRI SLADKORJU.

Washington, D. C. — Živilski
upravitelj Hoover je pripravil pa-
lico, da oplazi s njo špekulante in
oderuhe.

Prvi udarec pride mogoče že v
osmihih dneh, ko bo vse pripravlje-
no, da nastopi proti trgovcem, ki
se niso ravnali po določbah, ki jih
je izdala živilska uprava.

Prvi pridejo na vrsto trgovci
na drobno, ki so izrabili pomanj-
kanje sladkorja in soli in silili od-
jemalcev, da so kupili tudi drugo
blago, da so dobili sladkor in sol.
Nekateri trgovci so zahtevali od
odjemalcev, da so kupili za 50 cen-
tov drugega blaga, če so hoteli
dobiti dva funta sladkorja, ali za
\$1 blaga, če so zahtevali štiri fun-
ta sladkorja.

Hoover je določil, da je dovolje-
na samo ena kombinacija. Če je
kdo kupil funt sladkorja, so ga
lahko vprašali, da kupi dva fun-
ta koruzne moke. Vse druge regu-
lacije so bile prepovedane.

Drugi pridejo na vrsto trgovci,
ki so izrabili pomanjkanje blaga
in so zanj zahtevali višjo ceno,
ker so lahko izsilili iz odjemal-
cev več denarja.

Cene za sladkor so tako preči-
zno določene od tovarne do tr-
govca na drobno, da ne more več
računati za funt sladkorja kot 9
do 10 centov. Nekateri trgovci so
pa prodajali funt sladkorja po
12½, 15 in celo po 20 centov.

Največji grešniki so v prodajal-
nah, ki so pozname pod imenom
"varijetna prodajalna." En sam tr-
govec ali kompanija lastuje po-
več trgovin, v katerih prodajajo
blago na drobno.

Živilska uprava bo trgovce, ki
imajo oblastvena dovoljenja in so
kršili njene odredbe, kaznovala
na ta način, da jim odvzame ob-
lastvena dovoljenja. Trgovci, ki
nimajo oblastvenih dovoljenj, bo-
do kaskovani na ta način, da pri
licenziranih trgovcih ne dobe bla-
ga.

Tretji pridejo na vrsto trgovci
ali osebe, ki iz špekulativnih na-
menov nakupčujejo živila. Četr-
ti pridejo na vrsto osebe, ki za-
pravišajo in uničujejo namenoma
živila.

Živilski zakon prepoveduje uni-
čenje živil, posebno če ga oseba
izvrši namenoma.

Živilska uprava najbrž prekliče
vse kombinacije pri prodaji blaga,
in seveda tudi dva funta koruzne
moke s enim funtom sladkorja.
Uprava je izdala to odredbo, ker
je upala, da v uporaba koruzne mo-
ke postane bolj splošna.

DEZERTERJA SO ZOPET PRI- JELI.

Columbus, Ind. — Clifford
Summers iz Terre Haute, Ind., je
pobegnil iz taborišča Zachary
Taylor, Ky. Prijeli so ga in ko so
ga peljali nazaj v taborišče, je sko-
čil v Edinburgu iz vlaka. Tudi s-
tem begom je imel smola, kajti
par ur kasneje so ga zopet prijeli
in odpeljali v taborišče.

ŽENSKA VOLILNA PRAVICA V NEW YORKU ZMAGALA Z VELIKO VEČINO.

Albany, N. Y. — Pri splošnem
glasovanju o podelitvi ženske vo-
lilne pravice v državi New York
je bilo oddanih 673.389 glasov za
podelitev in 584.549 proti. Večina
znaša 88.840 glasov.

JETIKA V CHICAGO.

Chicago, Ill. — Od 2. septem-
bra 1916 je bilo prijavljenih 12-
000 novih jetičnih bolnikov iz di-
strikta, v katerih žive siromašni
ljudje v natlačeni stanovanjki.
Najbolj je jetika razširjena v di-
strikta, ki ga meji na severni stra-
ni North ave, vzhodno State uli-
ca, južno Dva in dvajseta cesta
in zapadno Ashland ave.

Kozaki v boju proti bolševikom.

Kaledin se bliža Moskvi. Pogajanje za
premirje. Pri volitvah imajo bolše-
viki večino v Petrogradu. Zaplem-
ba živeža. Angleški podaniki prid-
ržani v Rusiji. Kerenskij baje areti-
ran. Amerika ne zapusti Rusije.
Francija zahteva, da bolševiki pre-
nehajo z "zločinskimi" mirovnimi po-
gajanjem.

Kodanj, 2. dec. — Iz Švedske
poročajo, da so Kaledinov kozaki
osvojili Rostov na Donu in zdaj se
pomikajo proti Moskvi. Kozaki
imajo poleg konjice tudi pehoto in
baterije poljskih topov in njihova
moč se računa na 25.000 do
100.000 moč.

Petrograd, 2. dec. — Ameriški
poslanik Francis je vložil pri vla-
di bolševikov protest proti poga-
janju za premirje. Francoska vla-
da je odgovorila, da ne pripoznava
ljudskih komisarjev in da naj
Rusija preneha z "zločinskimi po-
gajanjem".

Rusija drži angleške podanike.

Petrograd, 2. dec. — Komisar
zunanjih zadev Trockij je izdal
naredbo, da ne sme noben angle-
ški državljani zapustiti Rusije to-
liko časa, dokler se ne reši zade-
va dveh ruskih političnih jetni-
kov, ki sta internirana na Angle-
škem. Omenjena jetnika — Či-
čenski Petkov in Imenu — sta bi-
la aktivna v socialističnem giban-
ju v Angliji in Leninova vlada
je že pred nekaj dnevi zahtevala,
da ju mora Anglija izpustiti in
dovoliti, da odideta na Rusko,
kjer bosta z veseljem sprejeta.
Ker se pa angleška vlada ni ozi-
rjala na zahtevo, je svojo sklenil,
da pridržal angleške podanike v
Rusiji.

Pogajanje za premirje.

London, 2. dec. — Nadaljne ve-
sti iz Petrograda spričujejo, da
so ruski in nemški odposlanci
danes pričeli s pogajanjem za pre-
mirje. Nemški lajtnant-general
Hofmeister je podpisal dogovor
za konferenco z dovoljenjem vi-
sokoga nemškega poveljstva.
Konferenca se vrši onkraj nem-
ške bojne črte in za dobo poga-
janja bo ustanovljena brzojavna
zveza med krajem konference in
glavnim ruskim stanom poveljni-
štva. Nemško poveljstvo zahte-
va, da preneha vsako bojevanje,
preden se sklene premirje. Ker pa
bolševiki še nimajo oblasti nad
vsemi armadami na ruski fronti,
je težko verjeti, da bo ugoden
nemški zahtevi.

London, 2. dec. — Iz centralnih
držav sta včeraj prišli dve oficij-
elni izjavi, ki se nanašata na mir.
V Amsterdamu je prišla brzojavka
iz Dunaja, ki pravi, da je rekel
ministrski predsednik Seydler v
avstrijskem parlamentu, da je
Avstro-Ogrska pripravljena po-
gajati se z vsemi državami za mir,
ki stoje na stališču sedanje ruske
vlade.

Nemški minister zmanjnih za-
dev Kuehlmann je pa dejal, da je
ententnim državam zelo lahko iz-
vedeti mirovne pogoje Nemčije
ako resno mislijo na mir. Kuehl-
mann je imel sladke besede za ru-
ske bolševike, solze za Italijo in
vitriol za Anglijo in Francijo; o
Ameriki ni bilo govora.

Amerika ne bo ostavila Rusije.

Washington, 2. dec. — Pred-
sednik Wilson je dal včeraj raz-
umeti, da Združene države ne bo-
do obrle Rusiji hrbta, pa naj bo
tam vlada kakršna boše. Vladni
uradniki odločno zanikajo, da bo
Amerika smatrala Rusijo za so-
vražnico zaradi nameravanega
pogajanja za premirje. Oficijelno
nmenje v Washingtonu je, da bo-
do bolševiki prej izgubili oblast,
preden se začne kakšno premirje.

Wilson bo vsekakor objavljal
stališče ameriške vlade napram
polažaju v Rusiji v torek, ko po-
da kongresu svoje poročilo.

Haparanda, Švedska. — Iz Pe-
trograda poročajo, da je bil bivši
ministrski predsednik Aleksander
Fedorovič Kerenskij aretiran v
Vladimiru. Drugo poročilo pra-
vi, da je Kerenskij na varnem ne-
kje na Finskem.

(V Rusiji sta dva Vladimira.
Eden je 110 milj severovzhodno
od Moskve in drugi južnosvobodno
od Kovelja v Voliniji. Ker so pa v
zadnjem mestu Nemci, je bil Ke-
renskij vsekakor ujet v prej na-
vedenem Vladimiru, ako je ome-
njena vest resnična.)

London. — Poročilo o ustano-
vitvi koalicijske socialistične vla-
de v Petrogradu je zdaj potrjeno.
V novem kabinetu so zastopani
tudi bolševiki. Korespondent li-
sta "Daily Chronicle" prerokuje,
da bo pogajanje z Nemčijo padlo
v vodo. Zamašniška armada
se ne do zdaj lahke na premirje,
kar je v sami armadi še velika
manjšina. Nemško poveljstvo
zahteva, da mora za dobo pre-
mirja prenehati vsako streljanje na
vsi ruski fronti; to pa je nemogo-
če, dokler niso vse ruske armade
edine v tem pogledu.

Ruski poslanec, ki so obiskali
nemške generale, javljajo v Pe-
trogradu da se bodo zastopniki o-
beh sovražnih armad sešli v nade-
ljo popoldne na križišču železnice
Dvinsk-Vilna, zapadno od vasel
Kuhariški, odkoder se odpeljejo
s posebnim vlakom v Brest Li-
tovk, kjer je nemški vojni stan.

Leon Trockij je izjavil: "Dej-
stvo, da je nemški cesar sprejel
poslanca našega vrhovnega po-
veljnika Krivenka za pogajanje,
dokazuje, da je ruska revolucija
trdo stopila na prsto posestniške-
ga razreda v Evropi."

Nova koalicijska vlada v Petro-
gradu bo odgovorna parlamentu,
ku bo sestojal iz 370 poslancev;
so poslancev izvoli delavsko-voj-
jaški svet, drugih sto kmečki svet
nadaljnih sto armada na fronti,
petinpetdeset poslancev izvolijo
strokovne unije in zadnjih pet
pošlje železniška unija. Bur-
voazija ni zastopana.

Kongres kmečkih delegatov, ki
se je pravkar vrnil v Petrogradu,
je z večino glasov odobril vlado
delavsko-vojaškega sveta in gla-
soval je tudi da kmečki svet sode-
luje s prvimi pri vladi. 179 delega-
tov je glasovalo za bolševiško vla-
do in 192 delegatov pod vodstvom
Černova je bilo proti; ko je bilo
glasovanje končano, je manjšina
s Černovom na čelu zapustila dvo-
rano. Na kongresu je bil navzoč
tudi Lenin, ki je razložil delega-
tom svoj načrt za razdelitev zem-
ljišč in orgiral je takojšen mir.

Poznejša brzojavka iz Petro-
grada poroča, da sta se združi-
la vsi ruski centralni odbor delav-
skih in vojaških delegatov in vse-
ruski centralni odbor kmečkih de-
legatov. Člani obeh odborov so se
na skupni seji sporazumeli glede
na zemljiško vprašanje in mir in
odobrili so načrt osnovnih zaka-
nov, ki dajejo delavcem in kme-
tom vrhovno oblast nad rusko re-
publiko.

Iz tega sporazuma se je potem
rodila nova koalicijska vlada.
(Dalje na 3. str., 2. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$8 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$8 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (October 30-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Izdajalec.

Ameriški pesnik Berton Brailey je objavil v listu "The American Marine Engineer" verz z naslovom "The Traitor". Pesem je zložena v duhu časa in v luči razmer, kakršne so, čeprav ni Brailey še nikdar zapisal v nobeni publikaciji, da je socialist in "Marine Engineer" tudi ni socialistični list, zato pa so Braileyevi verzji toliko bolj značilni. Brailey se ponaša v vseh svojih verzih za patrijotičnega Američana, ki bi rajši videl Nemčijo premagano danes, kot pa jutri.

Tukaj sledi njegova pesem v originalu in potem v prevodu, ki vleče bolj na prozo:

THE TRAITOR.

He hangs out a flag from his home and his office,
He always stands up at "Star-spangled Banner";
In talks and discussions he rails at the Prussians
And handles the Kaiser in virulent manner;
He always is present at loyalty meetings,
And up on the platform he pays for a seat —
(The price doesn't matter, his profits are fatter
Since war gave him chances for cornering wheat.)
He talks with emotion of "brave soldier laddies",
Or "noble young jackies who sail on the foam",
Then shoots up the price on potatoes and rice,
And other things needed abroad and at home;
He praises brave mothers who give their sons freely,
Then soaks those same mothers for clothing and food —
But if you cry "traitor" this smooth speculator
Will think you are one of a lunatic brood.
Yet Benedict Arnold was only a piker
Compared to the man who amid all the strife
Will seize on the chances to force huge advances
In things that a nation depends on for life;
He did his foul work in the war of secession,
He poisoned our boys in the conflict with Spain —
High up on gibbet we ought to exhibit
This traitor who holds up a nation for gain!

IZDAJALEC.

Na svoji hihi in pisarni razobesi zastavo
in vedno ustane, ko igrajo "Star-spangled Banner",
in v razgovorih nad Prusi se peni;
kajzerja vam obsoja s največjim ogorčenjem.
Na shodih udanostnih je on zmira navzoč
in gori na odru ima plačan svoj sedež
(cena za sedež mu ni mar, saj ima večji dobiček,
odkar izsa vojne kupil pšenico.)
Mehko govori o "hrabrih fantih vojakih"
in "daskih plemenitih", ki plovejo na morju
in potem pošene krompirju in rižu ceno navzgor,
drugim rečem vam ceno povisa,
ki so potrebne doma in na tujem.
Matere pogumne on hvali, ki sinove
svoje dajejo brez odpora —
potem pa oakube matere ravno te
na oblačilu in hrani!
Recite mu: "Izdajalec" — in med norec
vas prišteje zvijačni špekulant.
Pritlikavec je bil Benedict Arnold,
v primeri s človekom, ki med vojno
izrabljal priliko in grabi dobiček
iz stvari, narodu za življenje potrebnih.
Opravljal je gausno delo že v vojni za neodvisnost
in v konfliktu s Španijo je nastupil naše sinove. —
Na visoka vešala s njim, izdajalcem tem,
ki v korist svoje drki narod za vrati!

Opomba: Benedict Arnold, o katerem pravi Brailey, da je bil majhen pritlikavec, oziroma slabič ali nekaj podobnega v primeri z grabežljivim kapitalistom v sedanjem času, je bil izdajalec ameriških revolucionarjev ob času vojne za neodvisnost Združenih držav. Družega komentatorja ni treba.

Stranke v Rusiji.

Po revoluciji v Rusiji so ustanovljali različne stranke, ki pa so ravno tako hitro izginjale, kot so jih ustanovljali. Izpred revolucije je doba sta ostali samo dve stranki in ti sta socialdemokracije dobe sta ostali samo dve tišni in ustavni demokratije, ali kot jih navadno imenujejo, kadetje.

Te sta edini dve stranki, ki se jih mora upoštevati v sedanjem političnem življenju Rusije. K slednji so se pridružili vsi srednji in premožnejši sloji.

Proletarska masa stoji v vrstah socialne demokracije, ki pa se zopet deli v različne frakcije in struje. Vse so reprezentirane v delavskem in vojaškem svetu, ki predstavlja pravi proletarski parlament. Vse te struje stoje na stališču Internacionalne in delujejo v smislu resolucij, sprejetih na zimmerwaldski konferenci.

Vae so za takojšnji mir na podlagi mednarodnega dogovora med proletariatom vsega sveta. Do tu gredo skupaj, ampak križajo se v pogledu taktike in posluženja metod v boju.

Ta faktično različna mnenja so se pojavila med njimi pred kakimi 15imi leti na konferenci ruskih socialistov v Švici.

Bolševiki, kot jih navadno imenujejo, so na omenjeni konferenci prišli na dan z zahtevo, da se po Rusiji takoj prične voditi propaganda za generalno stavko proti ruski reakciji in upelje vlado proletariata.

Menševiki so bili zmernejši in so zastopali stališče evolucijskega procesa; buržoazija se ne more uničiti naenkrat. Za vsako veliko spremembo morajo biti razmere prej dozorele.

Ta razlika vlada med njimi še danes. Menševiki so v večini, medtem ko imajo bolševiki, katerih vodja je Lenin, le okoli sto delegatov v delavskem in vojaškem svetu.

Zanimivo je, da Plehanov, Aleksinski in številni drugih socialistov, ki so prej živeli v zapadni Evropi, stoji popolnoma izven delavskega in vojaškega sveta. Delegatje jih amatirajo za "social-patrijote" in sovražnike Internacionalne.

Poleg socialdemokratskih delegatov so v delavsko-vojaškem svetu zastopani tudi "socialni revolucionarji", katere imenujejo tudi "narodnike". Njihov glavni vodja je bivši poljedeljski minister Černov. Tudi Kerenski je pristal na stranke.

Njihov program ne sloni na Marksovi doktrini, dasiravno so tudi oni pristali Internacionalne. Četudi zastopajo meščanski proletariata, je njihovo delovanje največ namenjeno kmečkemu ljudstvu. Stojijo namreč na stališču, da je Rusija v splošnem poljedelska in ne industrijska država.

Bolševiki, o katerih začne čase toliko čujemo in ki so sedaj na krmi vlade, so najradikalnejša struja v delavsko-vojaškem svetu.

Vse te struje imajo svoja glasila kot sledi: Minimalistični marksisti, (menševiki) katerim na čelu je Skoblov in Cereteli, izdajajo list "Rabotaja Gazeta."

Oni so največja stranka v delavsko-vojaškem svetu. Za njihni pridejo socialisti revolucionarni minimalisti, ki etoje na agrarnem programu. Njihova glavna voditelja sta Černov in Pečnikov in njihovo glasilo je "Volja Naroda."

Maksimalistični marksisti (bolševiki) izdajajo list "Pravda." Njihova glavna voditelja sta Lenin in Kamenov.

Socialni revolucionarni marksisti z agrarno platformo izdajajo list "Delo Naroda."

Oficijelno glasilo izvrševalnega odbora delavskega in vojaškega sveta (izvoljenega po vseh strankah) so "Izvestja."

Poleg teh listov imajo se "Novaja Žizn", ki ga urejuje pisatelj Maksim Gorkij. Ta list je nekako glasilo intelektualcev med pristajali Internacionalne. Smer lista se je preje nagibala k maksimalizmu, par dni po padcu Kerenskijeve vlade so pa poročali, da je Gorkij obsajal pogubno taktiko lenincev.

Tolažba. Hči: "Ravnokar so mi popokale tri strune na glasovirju!"

Oče: "Hvala bogu! To je začetek konec!"

DOPISI.

Coketon, W. Va. — Ker se že doigo ni nihče oglašal iz naše nasebine, sem se jaz namenil opisati nekoliko tukajšnje razmere v vsem priljubljeni "Prosveti." Meni se je ta list tako priljubil, da komaj čakam, da ga doblim v roke in ga do pišice prečitam, imam namreč dosti časa, ker že tri mesece nič ne delam. 1. septembra sem bil operiran na slepiču in potem so se še druge bolezni spravile name tako, da sem res mislil, da bom moral odpotovati na "drugi svet." Toda sedaj se mi je obrnilo na bolje in upam, da bom v kratkem zopet zmožen "krevsati" čez hrib proti Mine No. 24; če ne bom sposoben za drugo, bom pa vrata zapiral in odpiral, kajti zdaj imajo tudi vrtarji dobro plačo \$3.75 na dan.)

Kakor drugod, so tudi tukaj po višali plačo tako, da se sedaj res precej zaslužim — ampak saj veste, da vse vzame draginja.

Ker je naša dežela suha, so si rojaki nabavili grozdja, da bi prešli vino, pa ga ne morejo, ker ne dobe sladkorja. Nekaj časa smo ga dobivali po dva funta, zdaj ga pa še toliko ne dobimo. (Op. ured: Čemu bi rabili sladkor pri prešnji grozdja? Vino se dela iz grozdja in pri tem ni potreba nobenega sladkorja. Iz sladkorja se dela "pet-jot," ne pa vino.)

Rojakom ne svetujem hoditi sem za delom, ker so rovi prenapolnjeni. Dela se tudi po noči, toda valed prenapoljenosti nimajo dovolj vozov na razpologo. Rovi so tu mokri in polni kamenja tako, da je treba trdo delati, če se hoče kaj zaslužiti za vsakdanje potrebe v tej silni draginji. Pred petimi ali sedmimi leti se je ložje izhajalo s 50 dolarji mesečne plače, kot pa sedaj, ko jih zaslužijo \$80 na dva tedna.

Na društvenem polju dobro napredujemo. V Coketonu in Thomasu imamo pet podpornih društev. Skoro vsi smo člani dveh, nekateri celo treh društev. Tistim, ki niso še pri nobenemu društvu, pa toplo priporočamo, da pristopijo k društvu S. N. P. J. ali pa k S. D. P. Z. Jaz sem član obeh teh društev.

Društvo Slovenski Bratje, štev. 23 S. D. P. Z. je sklenilo, da priredi dne 26. decembra veselico v korist društvene blagajne. Ker ne bo ječmenovec, upam, da bodo imeli kaj drugega, kar nas bo napravilo poskočnejše. Morda še jaz nekoliko poskočim.

Pred kratkim je stopil v zakonški jarem rojak Jos. Borštnik z gospico Annie Lahajnes. Novoročencema mnogo sreče!

Gospa Storkija se pogosto oglašala v naši nasebini; družini rojaka M. Valentinčiča je pustila krepko hčerko, družini J. Belince pa čvrstega sinka. Mislim, da se še kaj oglašita v Coketonu.

Upam, da se ta moj dopis ne bo znašel v uredniški košu.

Pozdrav rojakom, Prosveti pa mnogo naročnikov.

Jos. Gore.

Eveleth, Minn. — S tužnim srcem poročam prijateljem in znanem, da mi je 18. novembra umrla ljubljena žena Neža po kratki in mučni bolezni.

Zapustila mi je dva nedoročala otroka. Tem potom se najsrčneje zahvalim vsem sorodnikom in prijateljem, ki so mi ob uri nesreče stali ob strani in vsem, ki so jo spremiti k večnemu počitku.

Naj v miru počiva!

Damjan Blatnik.

Collinwood, O. — Mrak je že bil, vendar vzamem Prosveto v roke in jo prelistavam. Pridem do dopisa iz Clevelanda. "Aha, rečem, tu bo pa zopet nekaj, Rogeljnov je." No, preberi, — pravi mi soprog, — da tudi jaz slišim.

"A, prijel jih je — tiste inteligentne gospode!"

"Da, žena, res je, kar piše, tudi jaz sem bil na njihovem shodu v Clevelandu. Mesto olike so nam pokazali surovost. Ko smo jim hoteli dokazati belo na črnem, so odprli vrata in "Ven žnjimi!"

Inteligentna surovost, ha-ha-ha! Ne vem, če je tudi drugje taka inteligentna surovost. Rogelj ne nemara vedel, pa mi bo povedal."

Pravi, Rogelj, da so vam "profesorji" učili o lepi olici, sedaj bo pa treba ravno narobe; sedaj bomo morali mi njih učiti znanja o dostojnosti in olici.

Več, prijatelj, ene stvari se pa

vseeno dobro drže in to je podtikanje, izkoriščanje in laž. Mislimo si, če bo šlo bo šlo; izgubiti tako nimamo nič.

Poročevalka.

La Salle, Ill. — Nemila smrt je ugrabila bratu Jos. Brglezu ljubljeno soprogo. Umrla je po kratki in mučni bolezni dne 26. novembra. Zapustila je pet nedoročalih otrok. Pogreb se je vršil na zahvalni dan.

Pokojnica je bila članica društva Jutranga Zora št. 103, SNPJ. Bodi ji zemljica lahka, bratu Jos. Brglezu pa moje iskreno sožalje.

Lavo.

Pisma naših vojakov.

Camp Dodge, Ia. — Med Slovenci je ukoreninjena že stara navada, da ob prostem času radi obiskujemo drug drugega. Tako sem se tudi jaz odločil z rojakom Fr. Markunom, da sva obiskala njegovo rodbino v Spring Hillu, Ia. Dasiravno smo se z Markunovo rodbino videli prikratk, so mi postregli tako izvrstno, da kaj takega nisem pričakoval, za kar se jim najlepše zahvalim. Hvala tudi vsem drugim rojakom v Spring Hillu.

Spring Hill je oddaljen od Des Moinesa 15 milj in je na jako lepem prostoru. V njem žive samo tri slovenske družine in nekaj sameev, ki se pa vsi dobro razumejo med seboj. Pri mestecu je premogokop, kjer so zaposleni naši rojaki. Najbolj se mi je dopadla lepa prilika, ki jo imajo stanovniki omenjenega mesteca za lov, ker je kraj za to jako ugoden. V taborišče sem se vrnil zvečer in trdno zaspal. V jutro se prebudim kakor navadno, pričakujoč, kdaj nas pozove piškal, in ko sem se ozrl skozi okno, sem videl, da je že noč zapadlo pet palecev snega, katerega smo takoj po zajtrku odmetali od vojaških barak. Pri tem so nam podaljšali čas spanja do 6.45 v jutro.

Pred kratkim sta bila tu na obisku guvernerja iz Minnesote in Iowa. Minnesotski se je jako pohvalno izrazil o izvečnostih vojakov v našem taborišču.

Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam v Združenih državah.

Rudolph F. Komater, Co. A, 313th Eng. Camp Dodge, Ia.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. K., Eveleth, Minn. — Mi nimamo nobenih iger v zalogi, valed tega vam z zaželenimi snopci ne moremo ustreči. Tudi ne vemo, kje bi jih bilo mogoče dobiti. Poskusite z vprašanjem v listu; mogoče je kdo rojakov, ki bi jih bil pripravljen odstopiti.

POMORSČAKI PRIDEJO NA TRGOVSKE LADJE.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker in mornariški tajnik Daniels sta se izrekla za priporočilo, da pridejo pomorščaki na ameriške trgovske ladje, da bodo ladje varne v nemškem blokadnem pasu.

V načrtu imajo, da mornariška rezerva kreta trgovske ladje na oceanu. Sedanjí oficirji in mornarji na trgovskih ladjah prestopijo v mornariško rezervo. Mornarji, ki nočejo prestopiti v mornariško rezervo, pridejo na ladje, ki vozijo v Južno Ameriko in na Pacifiku. V splošnem sodijo, da ogromna večina prestopi v mornariško rezervo.

Odkar so Združene države stopile v vojno, so razpravljali o tem, da pridejo ameriške trgovske ladje pod poveljništvo mornarice, toda ladijski odbor je nasprotoval, da sestavijo moštvo na trgovskih ladjah iz pomorščakov.

Računijo, da prestopi v mornariško rezervo do 15.000 mož in oficirjev, ki služijo sedaj na trgovskih ladjah.

Plačevanje mornarjev izravna na ta način, la lastniki ladij plačajo diferenco na plači, ki je v plači med trgovskimi mornarjem in pomorščakom. Pomorščaki v mornariški rezervi dobivajo eno tretjino plače navadnega trgovskega mornarja. Ravnotako dobivajo oficirji na trgovskih ladjah višjo plačo kot mornariški častniki.

V prihodnjem letu bodo potrebovali nad 100.000 mornarjev in oficirjev na trgovskih ladjah. Mornariški departament je izvečbal okoli 50.000 mož za mornariško rezervo.

ČRNOROKARJEVO MAŠČEVA-NJE.

Eaton, Cal. — A. H. Eaton, bogat farmar v Eatonu, je prejel pismo, če ne pripravi prihodnje noči \$600, da bo ubit.

Pismo je bilo podpisano s črkami J. E. T. in naročeno je bilo, da mora denar položiti v napravo za umetno namakanje poleg Eatonovega vrta.

Eaton je poslal pismo privatni detektivski agenturi v Denver in obenem je prošil za pomoč. Agentura je poslala detektiva v Eaton, ki je na zaznamovano mesto položil zavoj z narezanim papirjem. Na to se je detektiv skril v stanovanju šerifovega deputija vpr nasproti naprave za umetno namakanje.

Okoli tri četrt na polnoč je prišel neznanec in pričel iskati zavoj. Komaj je ugledal detektiva, je planil iz stanovanja, da ga grabi črnorokarja. Napravil je dvajset korakov, ko se je spodtaknil in telebil na tla. Tujec je slišal ropot in izginil je v temno noč in v smeri proti Ragtownu.

Kmalu je bil na mestu tudi šerif s krvnimi psi in iskali so tujca, ki je izginil brez sledi. Iskanje je končalo brez uspeha.

Ko je bil prihodnji dan Eatonov brat Bruce G. Eaton odsoten od doma z njegovo ženo, je pričelo goreti. Ognjegaseci so bili pravčasno na mestu, da so pogasili ogenj. Kljub temu je pa škoda \$1.000. Policija sodi, da se je črnorokar maščeval nad Eatonovim bratom, ker ni dobil denarja.

UBEŽEN ZAMOREC SE JE PODAL ZVEZNIM OBLASTIM.

Boston, Mass. — John Johnson, zamorec iz West Virginije, ki je guverner ni hotel izročiti državnim oblastim, se je podal zveznim oblastim. Postavljen je pod \$5.000 poročstva in prvo zaslišan je v petega decembra. Njegov advokat izjavlja, da zamorec podpira njegovi plemenski tovariši v Massachusettsu in da se bo zamorec bojeval do zadnje instance na svetu.

Zvezna veleporota v West Virginiji je obtožila Johnsona, da greši proti Mannovemu zakonu belu sužnosti. Odpejal je bel polnega dekleta Edith Goodbe iz Charlestona, W. Va., v Catletburg, Ky., v nemoralne svrhe. Se je zgodilo v novembru 1916.

Guverner McCall je obelodan pismo, ki ga je pisal Cornell guvernerju West Virginije, v katerem pravi, da se je po preiskavi ki jo je vodil namestnik državnega prokuratorja, prepričal, da Johnson ni izvršil hudodelstva, ga dolže.

STARI SAMSON NAJ GRE SPAT.

Toronto, Ont. — O Samsonu povedujejo sv. pisemske zgodbe, da je z oslovsko čeljustjo potikal 10.000 Filistejcev. To je bilo v starih časih, ko so se gradili čudeži. Doživljaji korporala Fil. Konowala, Rusa, ki je vstopil kanadsko armado v Ottavi, v temnjačejo Samsonov junaški čin.

O korporalu Konowalu pripovedujejo tole:

V neki kleti je sam ubil des nemških vojakov, uplenil je strojno puško, ki je zadrževala napredovanje čet, ubil je moštvo v strojni puški in prinesel strojno puško v svoje zakope.

Po tem doživljaju je napad pozicijo druge strojne puške, ubil tri nemške vojake in uničil strojno puško z razstrelivom.

SOVRAŽNE ZAVAROVALNICE PRENEHAJO Z DELOM.

Washington, D. C. — Zakladski tajnik McAdoo je odločil zakon o trgovini s sovražnicami da prenehajo nemške zavarovalnice in zavarovalnice iz zavezništva dežel Nemčije s poslovanjem Združenih državah. Izvete so zavarovalnice, ki zavarujejo šivilje. Prizadete so zavarovalnice proti ognju, ujomu, škodi po harju, poplavi itd.

Pričujejo, da zavarovalni družbe takoj likvidirajo in vržejo del premij.

POSLEDICE LJUBOSUMNOSTI.

Hammond, Ind. — Edward H. binson je iz ljubosumnosti ubil svojo ljubico Edarno Thomas in Edgar Schoemakerja. Prepeljli so ju v bolnišnico.

Vesti z Bojišča.

London, 3. dec. — Ameriški vojski, ki so pokladali železniško progo na novem angleškem bojišču, pri nemškem napadu v petek napadli lopate s puškami in se s sovražniki borili proti napadajočemu sovražniku. Več Američanov je padlo mrtvih in ranjenih.

London, 3. dec. — V novi bitki pri Cambraiu so Angličani včeraj napadli na Maanieres. Angleške vojske so odbile deset nemških napadov, preden so ostavile položaja. Ljudi boji se nadaljujejo in izgube sovražnika so silne.

London, 3. dec. — Iz Rima poročajo, da se nadaljuje topniška boja od Tirolake do morja. Iz Italije javljajo, da ni nič novega na italijanski fronti.

Nemška protiofenziva potlačena.

London, 2. dec. — Nemci so včeraj ponovili napad na novi angleški fronti pred Cambraiem, a sicer na severnem delu angleškega bojišča. General Haig poroča, da je bil napad odbit na vsi deli. Obenem poroča, da so Angličani vzhodno od Cambraia, ki so jih izgubili na južnem delu v petek, ko so Nemci v silovitem napadu prodrli dve milji na izgubljeno zemljo.

Nemška protiofenziva je vselej pretresla novo angleško fronto in prinesla Angležem precej izgub. Berlin javlja, da so Nemci ujeli 4.000 mož in zajeli nekaj angleških baterij.

Prvi napad je bil izvršen na 15 milj dolgi fronti od Moenwesa do Barona in tam so nemške čete odbile Angleže dve milji nazaj, ki v silovitem protinapadu so jih napadli vrgli nazaj in danes stoji na istem mestu, kjer je stala včeraj. Drugi napad je bil izvršen proti jugu in Creusem proti severu. Napad je bil izvršen s pomočjo velike koncentracije topov in Nemcem se je uspelo prodreti do Villers-Bretonneux, poldrugo miljo od prve fronte.

Ljudi boji so bili na vsi fronti in Nemci imajo grozovite izgube. Napadali so po svoji stari navadi v gostih masah in angleške stroje in paške s topovi vredno strašno malo nemške vrste.

Angleški vojni stan poroča, da je bilo ujetih več sto Nemcev. V petek je bilo ujetih 11.561 Nemcev, večina 214 častnikov; imajo 138 topov in 303 stroje in puške.

Pariz, 2. dec. — Vojni stan javlja, da je sovražnik poskušal s napadi severozapadno od Remsa in na zapadnem bregu Mase pri Verdunu, ali povsod se mu je uspelo izjaloviti.

Na italijanskem bojišču.

Rim, 2. dec. — Uradno poročajo, da včeraj ni bilo infanterijskih bojev. Na vsi fronti se pa vršijo vroče topniško bojevanje. Kateri je videti, se pripravljajo Avstrijci na novo ofenzivo. Od italijanske armade na planoti Asiaga je premočen, da bi ga s sedanji silami in zdaj čakajo na pojačanje čet in topništva.

Italijanske baterije so ves dan včeraj bombardirale sovražno črto med gorama Siamel in Castel Comberto. Mesto Asiago, ki je v nemških rokah, je neoporekoma pod ognjem italijanske artilerije, ki se nahaja na gorskih vrhovih. Na Pavi na beneški planoti se nadaljujejo topniški boji.

Nemška zločinstva v Italiji.

Washington, 2. dec. — Iz Rima poročajo poluradno, da so Nemci ponovili v Benečiji barbarške čine, s katerimi so se odlikovali v četku vojne in deloma vrše še danes v Belgiji. Blizo Zensona so postavili žene in otroke v ospreje svojih čet in kar so jih pobili krogle njihovih lastnih rojstev. V Furlaniji so naložili prevelik davek in oropali ljudi, kar ima še kakšno vrednost. Čete iz Borne so neki izvršile nebroj grobnih zločinov, ki se ne morejo opisati.

Čehi in Slovaki so se dali ujeti. Amsterdam, 2. dec. — V ogrskem državnem zboru je neki poslanec interpeliral domobranskega ministra, če mu je znano, da je bila 18. divizija na italijanski

fronti, pri kateri so bili Čehi in Slovaki, ujeta po dogovoru s Italijani. Čehi so informirali Italijane o poziciji divizije na Banjški nekaj tednov pred avstrijsko nemško ofenzivo, nakar so Italijani napadli in "ujeli" Čeha. Domobranski minister je odgovoril, da se bo preiskava o tem vršila šele potem, ko se ujetniki vrnejo iz Italije.

Turki tepeni v Palestini. London, 2. dec. — V četrti so Turki napadli angleške čete na južni strani reke Nar-El-Janus in se ustanovili blizu brega. Drugi dan je polk Avstralcev vrnil napad in ujel 148 mož. V okolici Er El-Foka je bilo ujetih 306 Turkov.

Brazilijska poslala šest bojnih ladij v evropske vode.

Rio de Janeiro, 2. dec. — Braziljska vlada je sklenila poslati v bojni pas šest najboljših bojnih ladij pod poveljstvom admirala Mattosa.

Švicarji govore o ameriški invaziji.

Bern, 2. dec. — "Independence Helvetique", pronemški list, piše: "Čuvajte se Amerike! Čete Združenih držav, ki se zbirajo ob švicarski meji, mogoče naredijo krajšo pot čez Porrentruy in Bazel do reke Rene in zavije seki-rio Georgea Washingtona v ozadje nemških čet."

Homatije v Rusiji.

(Nadaljevanje s prve strani)

Boleševiki imajo večino pri volitvah; za njimi so kadetje.

Petrograd, 30. nov. (Zakazano.) — Stetje glasov je do zdaj pokazalo, da imajo boleševiki večino v Petrogradu. V 194 volilnih okrožjih so dobili 220.000 glasov, medtem ko imajo kadetje 108.000 glasov. Stetje še ni končano. Petrograd bo imel dvanajst delegatov v ustavodajni skupščini. Boleševiki vodje pravijo, da jih bodo imeli šest, kadetje štiri in socialni revolucionarji dva.

Voilne vesti iz drugih krajev Rusije prihajajo počasi. Boleševiki priznavajo, da ne bodo imeli večine povsod. V mestih so dobili veliko število glasov in tudi v gotovem delu armade, toda po deželi so močnejše ostale stranke. Anarhist Šatov, ki je bil sčasoma zelo aktiven med krojači v New Yorku, je dejal včeraj, da se boleševiki prav nič ne boje rezultatov volitev. Rekel je: "Boleševiki so tako močan med ljudstvom, da nam morajo dati druge stranke koncesije, čeprav dobe večino pri volitvah." Zmernejši politični krogi so v strahu, da se bodo boleševiki zopet lotili oborožene sile, ako zborovanje ustavodajne skupščine ne izpade po njihovi volji.

Ustavodajna skupščina se bo prvi teden v decembru (po ruskem koledarju, ki je 13 dni poznejši) in zborovala bo v poslopju lajo že več dni v tem poslopju s stare dume. Delavci marljivo pripravljajo za delegate. Skupščina bo tvorila okrog 740 delegatov in nekaj več kakor 500 je že izvoljenih; druge izvolijo še ta teden v krajih, kjer so bile volitve odložene.

Sovjet izjavlja, da ima sedanja vlada dokaze, da je hotel Kerenski malo prej, preden je padla njegova vlada, ponovno zavleči volitve za ustavodajno skupščino.

Velika radovednost je, kdo bo imel večino na skupščini. Boleševiki in kadetje bodo imeli večino delegatov, toda zadnji predstavljajo buržoazne sile, vsled česar bodo delegatje zmernejših socialističnih frakcij prej potegnili s boleševiki, kot pa s kadeti. Iz tega sledi, da bodo delavci in kmetje kontrolirali skupščino, ako se združijo.

Sovjet je zaplenil žive; spekulacija je prenehala.

Živečni položaj v Petrogradu se je izboljšal. Živečni kontrolor sovjeta je zaplenil ogromno količino žita, ki so ga poskrili trgovci v spekulativne svrhe; dalje so našli boleševiki blizu 100.000 ton zelenjave, mesa in moka v skladiščih kolodvorov. Ves ta živeč je bil zaplenjen in sovjet je zagrovil spekulantom, da jih pošlje v najtemnejše celice petropavlovske ječe. To je pomagalo in spekulacija z živečem v Petrogradu je prenehala.

Sovjet je povzela dnevni odmere hrane na osebo, s čimer je ljudstvo precej zadovoljivo. Zakonodajni biro sovjeta je tudi izdelal načrt, po katerem ni treba najemnikom plačati stanarine, ako znaša več kot sto rubljev mesečno in če dokažejo, da so v denarnih stiskah. Nobena družina ne sme imeti več kakor eno sobo na osebo v stanovanju; kjer je več sob kot oseb, jih morajo prepustiti drugim, ki imajo manjša in slabša stanovanja. Ta rekvizija sob se je začela pri največjih in najbogatejših hišah. Prebivalec, ki ima hišee, deklet in kuharice, je naloženo, da jim morajo dati velike, razsvetljene in gorke sobe.

Vse hiše, v katerih so bile do zdaj igralnice, vlačuge in sploh ljudje dvomljivega značaja, so boleševiki izpraznili in v njih nastanili vojake "rdeče straže". Hoteli in gostilne so tudi pod kontrolo sovjeta.

Bivši uslužbeni v vladnih uradih, ki so v začetku boleševiške revolte zastrajkali, se polagoma vračajo na delo. Vsi uslužbeni morajo podpisati izjavo, da pripoznajo sovjet za vrhovno oblast. Državna banka je tudi pripoznala novo vlado.

100.000 delavcev brez dela.

Delavski položaj širom Rusije je zelo slab vled pomanjkanja surovin in ustavljenega prometa na železnih. Prejšnji teden je bilo samo v Petrogradu odpuščeno 60.000 delavcev in v Moskvi, Kostromi, Vladimirju in Rjazanu ni nič boljše. Jeklarska in železarska industrija v Uralu počiva radi pomanjkanja premoga; ravno tako so prizadeti bakreni rudniki v Elizabetpolu.

Domneva se, da je v vseh teh krajih najmanj 100.000 delavcev brez posla.

Delo boleševikov za mir.

Petrograd, Rusija. — Ameriški poročevalec Browne navaja nekaj podrobnosti o delovanju boleševikov za premirje. Prvi korak za premirje so naredili boleševiki 27. novembra, ko je Krilenko, ljudski vojni komisar, poslal zastopnike v nemške zakope v imenu sovjeta, da mirno sam ni bil navzoč. To se je zgodilo na bojišču pete ruske armade. Ponudbo za premirje so nesli trije poslanci, ki so se približali nemški črti z belo zastavo in obetali pred ograjo bodoče žice. Nemci jih niso opazili in iz tega je sklepali, da niso pričakovali Rusov. Poslanci so zavpili in povedali Nemcem, po kaj so prišli. Zadnji so jih takoj povabili v zakop, kakor so se Rusi sprijazili izpod žične ograje in izginili v jarku, kjer so se mudili kakih pet minut. Nato so se vrnili s klici: "Živijo miri!"

General Krilenko je objavil ta dogodek s sledečim oklicem:

"V imenu ruske republike: Svet ljudskih komisarjev je pooblastil mene, ljudskega komisarja vseh armad ruske republike, da pošljem v nemške črte poslanca v svrhu premirja. Izvršujoč dana mi nalogo sem pooblastil poročnika Vladimirja Schenurja pri devetem huzarskem kijevskem polku in člana 5. armadnega odbora, vojaškega zdravnika Michajla Sagaloviča in prostovoljca Jurija Merena, da gredo pred višje nemškega poveljnika z namenom, da se dogovore za čas in prostor sestanka kjerkoli na neutralnem ozemlju za pogajanje v dosego premirja na vseh frontah vojskujočih se držav. Ker je bil prvotni odgovor nemškega poveljstva zadovoljiv, imajo poslanci oblast določiti dan in prostor za pogajanje med zastopniki z obeh strani.

N. Krilenko.

Ljudski komisar za vojno in morarnice.

Pozneje, ko se je deputacija vrnila iz nemškega stana, je Krilenko objavil sledeči apel:

V imenu ruske republike: Dolgopriskavani mir prihaja, ali preden se mir podpiše, nas čaka veliko dela. Ruska vlada mora biti bolj trdna. Rusija mora imeti na svojo slavno armado, ki že četrto leto doprinese težke žrtve. Vse ljudske sile v republiki so potrebne. Vojakstvo na fronti strada in nima čevljev ne pokrival; konji erjajo in železniški promet je diorganiziran. Sovjet po vsi Rusiji mora skrbeti za armado na fronti. Prva stvar je, da nasitimo lačne, oblečemo raztrgane in damo škornje bosim. Naši ubogi vojaki v zakopih so v težjem položaju, kakor pa kdorkoli v Rusiji. V kratkem času bomo imeli splošni mir, ali med tem moramo posvetiti vso pozornost najpotrebnejšim v armadi. Ne zanaskajte se na druge, nego sami pomagajte. Mi sami moramo delati.

Krilenko.

Zvečer dne 27. novembra in vso noč, ki je sledila, je bil zavod Smolni poln delavcev in vojakov, ki so čakali na poročila z bojišča 5. armade. Neoporekoma so se vrstila telefonska poročila na dolgo in na kratko in po vsaki poročilu so si delavci in vojski stiskali roke in vpili: "Živijo mir!"

Statnik Krahin je telefoniral iz Dvinska, da je deputacija Rusov prejela od nemškega poveljnika zapечатeno pismo, ki menda vsebuje preliminarne pogoje za premirje. Ko je Krilenko odšel pred par dnevi iz Petrograda na fronto, je bil njegov odhod prikrit, Boleševiki so ga svariili, da ni varno potovati, ker se vlada v gotovih oddelkih armade velika mržnja napram njemu. Imel je spremstvo štiridesetih mož "rdeče straže."

Krilenko je star 35 let in izza revolucije je bil podporočnik v armadi. Pravijo, da je židovskega rodu in da je njegovo pravo ime Oran Abrams.

KAM PA GREŠ? V PEGALOVO TEGOVIHO.

Grem naročiti Miklavžu razne potrebne stvari. On ima raznovrstno blago in tudi za Miklavžev večer ima vsakovrstnih igračk. Vsi pridite k meni in si naročite, česar vam je treba v ti stroki.

IMEL BOM TUDI RAZPRODAJO IN SIČER OD 2. DO 7. DECEMBRA.

Obleke za male fantiče: Moške hlače in drugo blago. Pernate blazine za pod glavo, preje \$1.25, sedaj 95c. Imam tudi dosti čevljev iz gumija (rubera) s eno zaponko. Moški cene preje\$1.50, sedaj\$1.22. Ženski cene preje\$1.25, sedaj\$1.05. Za deklice cene preje\$1.00, sedaj89. Za fantiče cene sedaj\$1.00, sedaj89.

Imam 3 gramofone, preje cena \$20.00, sedaj \$14.75.

Dva živalna stroja, prvi preje \$45.00, sedaj \$38.50, in drugi preje \$25.00, sedaj pa le \$21.75.

Ta cena gori navedenemu blagu velja le za dneve od 2. dec. pa do 7. decembra, t. i. Če kateri rojakov na Ely, Minn. rabi kaj izmed gori navedenih vrst blaga, naj se hitro posluži te prilike. Še nekaj: moški čevlji preje so bili \$3.50, sedaj pa le \$2.50.

Se uljudno priporoča za obisk. Fran Pengal prodajalca. Ely, Minn.

KADITE TILMAN OIGARE. Unike izdelane. Ibykus Cigare10c. "La Cigara" Cigare.....10c. TILMAN OIGAR CO. AUBORA, MINN.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK 638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Več bolnih, ki potrebujejo po zdravniški pomoči, naj se obrnejo na Dr. Kolerja, ki ima v svoji ambulanci v Pittsburghu, Pa. na 638 Penn. Av. v sobi št. 20, pripravljen sprejeti vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Dr. Koler je specializiran za zdravljenje vseh vrst bolezenskih stanj, ki jih povzročajo različni vzroki, in je pripravljen vsakega bolnika, ki mu bo nudil vsako potrebno pomoč.

Slovenska Narodna

Podpora Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 3637-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vopriš, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Knebel, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADOBNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Abney Ave., Rockspings, Wyo.

POROČNI ODBOR:

Anton Hrast, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavžič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. F. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPILJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga instance, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., W. New Duluth, Minn.

VSI DOPIRI, razprave, članki, naslanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 3637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, narodna, oglas, se pošiljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 3637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. F. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" se rabite imen uradnikov, marval napisati naslov, ki je tu naveden, ako želita, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretji četrtke v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Johnstown, Pa. — Naš zastopnik, ki je šel pradi kratkim obiskal premogovne rove od Bird Coal Co., v Cring postaji, blizu Johnstowna, Pa., se je kolikor toliko prepričal, da se da tu precej primerno preživeti. Delo je stalno, vedno imajo dovolj vozov za premog, in rovi je varen, dobra streha. Nekateri zaslužijo precej lep denar, in ker je tu ugodna prilika za udobnejše življenje, tudi nekaj prihranijo. Družba prav lahko vposli še vsaj 50 do 100 izkušenih premogarjev, ki lahko pridejo na delo v B. & O. železnico ali pa s poulično karo iz Johnstowna, Pa. Za pojasnila pišite na A. M. Frank, 804 House Bldg., Pittsburg, Pa.

NORTH SIDE STATE BANK ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Moja poslovanja so vedno prijazna in v vsaki stvar se trudim za najboljši rezultat. Finančno s odlično obsesti na banke vsakega. MOČNA, KONSERVATIVNA IN NAJPREJNA INSTITUCIJA.

VESELJE DOBREGA ZDRAVJA POCUTIJO VSI, KI RABIO ČAJ OČETA MOLINGERA.

TA SLOVITA ZDRAVILA IZ RAZNOVRSTNIH ŽELIŠČ, PREDPISANA PO SVETOVNO ZNANEM ZDRAVNIKU, PRIHAJAJO BLAČOSLOV ZA BOLNO ČLOVEŠTVO VSEH ZDR. DRŽAV.

Čaj očeta Molingerja se rabi v Združenih državah nad 50 let. On je princelot slovitosti iz Evrope, kjer je bila splošno poznana na tisoče bolnikom. Nastavljen je iz samih izbranih, raznovrstnih zelišč, listov, skorje, jagod in rastlin. Je zdravilo na stare in mlade. Očeta Molingerja so bili zelo uspešni zdravniki tako, da deset tisoč ljudi ga je vedno obiskovalo za zdravniško pomoč in pojasnila, ko je še imel svojo firmo v Pittsburghu, Pa. On se je učil zdravništva na Ogerskem, v Nemčiji in Italiji še predno je postal duhovnik. On je vedno trdil, da njegova smera vsebuje najboljše zdravilne snovi.

Čaj očeta Molingerja se priporoča bolnikom, ki trpejo zaradi trganja in ledodnih nerednosti. Za slab ledod, plin v ledodah, omotice, zaprtico, izgubo spanja do jutra, težko prebavljanje, itd. samo malo tega zdravila, pa se nekaj pomaga.

Ono izčisti kri, naredi bistrejše oči, olajša kožno barvo in gotovi bodite, da boste hitro opazili izboljšanje vašega stanja. Pomaga da boljše spite in lažje prebavite hrano.

Očeta Molingerja SLOVITI ZELIŠČNI ČAJ odpravi in odpravi zaprtico, ki je vsakrat vzrok mnogo hudih boleznih. Držite čreva čista in odprta, s tem si obvarujete in podaljšate zdravje.

To slavno zdravilo hitro odpravi nervozno glavobol.

Ono je koristno za vse organe človeškega sistema in ne molki in ne ženska bi ne smela biti brez njega. Ako vzgajate družino in želite imeti čisto in otroke pri dobrem zdravju, potem naj uživajo ta čaj vsakrat v tednu. Na konec leta boste opazili veliko razliko na zdravniških računih.

VSEM BOLNIK, BLEDEM, SLABOTNIM IN UTRUJENIM ČITATELJEM PRIPOROČAMO OČETA MOLINGERJA ČAJ, KI VSEBUJE POTREBNE REZILNE IN HRANILNE SNOVI ZA KRI, JETRA, ŽELODEČ, OBISTI, ČREVA IN VRANCO.

DRŽITE NOTRANJJI DEL TELES VEDNO PRI ZDRAVJU IN POTEM BOSTE VIDELI LANHO TUDI ZUNANJO RAZLIKO NA VAŠEM TELESU.

Ako trpite zaradi prebavljanja, vzamite eno polno žličko gorkega zeliščnega čaja Očeta Molingerja pradi vsakega obroka. Ta vam bo izboljšal vsa motena plina, pomagati vam bo opaziti se in druge vrste bolezni sploh pomagati, da ste bolj pripravljeni vsaki prebavi. Drite se tega zdravilnega čaja v vsaki stvari. Ljudje, ki uživajo Očeta Molingerja slovitosti zeliščni čaj v vsaki stvari in za vsakega svojega osebnosti, se tako varujejo pred smrtjo — nevarnih boleznih.

KAKO SE GA NAROČI PO POŠTI. PIŠITE RAZLOČNO VAŠE IME IN NASLOV, ULICO, MESTO, POŠTNI URAD IN DRŽAVO. PRILOŽITE FIRMO \$1 (BODISI V GOTOVINI, ZNAMKAH, MONEY ORDER ALI PRIPOROČITE VAŠE FIRMO.) Veliki družinski zavoj, ki zadostuje za 5 mesecev, se vam pošlje še isti dan, ko prejmemo denar in naročilo. Pošljete 10c več, da se pošiljatev varuje.

NASLOV: THE MOLINGER MEDICINE COMPANY, 24 Molinger Building, 12-14 EAST PARK WAY, N. S. PITTSBURGH, PA.

TRIJE RODOVI.

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal Engelbert Gangl.

(Nadaljevanje)

Ilija se je obrnil in je pospravil dalje. Zaprli je kovčeg in ga zadel na rame.

"Kaj stojš? Pojdi tja! Jaz že dobim tudi brez tebe pot v Ameriko."

"Saj ne grem! Saj grem s teboj! A najprej morava nazaj v Kranj, da se tudi jaz napravim na pot."

Šla sta po stezi navzdol. Težko je bilo Ribiču sree.

"Taki so dandanes moški. Babe so, babe! In tudi ti si babal!" se je jezil Ilija. "Kaj bi sitil aite ljudi, oderuhel!"

"Saj jih ne bom!" je dejal France. Ni hotel, da bi mu mogel Ilija očitati mehko in nemožnost.

"A to mi lahko poveš, kje je Lenka?"

"Tam, tista hča sredi vrta — ona bela, tam je njeno gnezdo!"

Ribič se je ozrl. Okna so bila odprta, nekoga je bilo videti, ki je šel mimo. Lenka je šla po sobi. Videla je dva moška, ki sta šla v dolino. Brat in sestra se pa nista spoznala, ki se je bila med njima prevelika razdalja. Z vsakim Francetovim korakom se je ta razdalja večala. Pota so šla narazen, nikoli več se niso strnila...

XVII.

Pohištvo in drugo opravo je Ribič prodal na prostovoljni javni dražbi. Večji del vsega je pokupil njegov konkurent, ki se je naselil v mestu in ki je kupil tudi hišo. Kar je bilo zemljišča, ga je Ribič poprodal že prej.

K dražbi se je nabralo vse polno ljudi. Med njimi je bil tudi Pavel Plešec, ki je prišel gledat, kako prehaja Ribičovo bogastvo in imetje v tuje roke.

Ko je bilo vse v redu, sta odpotovala Ribič in Ilija. Nihče ni prav vedel, kam gre France. Eni so menili, da gre iskat ženo, drugi so slutili, da se je odločil za Ameriko. To so sklepali iz tega, kar je odšel s Preličem, ki je že po obliki razodeval, da je Američan, in ljudje, ki so ga poznali iz sedmov, so vedeli z gotovostjo, da je bil v Ameriki in da zopet odide nazaj. Tako so ugibali ljudje prve dni po Ribičevem odhodu. Potem so nehale govorice, saj je bilo meščanom malo mar Ribiča, ki je gospodari tako nevestno in lahkomišelnost, da mu ni preostajalo nič drugega, nego da je s prodajo rešil sebe in domotijo popolnega propada. Če bi šlo tako še nekaj časa, bi moral Ribič po svetu s trebuchom za kruhom, tako je ponesel s seboj vsaj nekaj denarja. V zadnjem času ni samo poplaval, ampak poprijel se je tudi kvart, ki so obogatili očeta, a ki so padale sinu v samo izgubo. Tako se je zaobrnilo kolese: stari je grabil, sin razmetal. Kdo pa tudi ve, koliko mu je odnesla žena in koliko je potrošila, ko je bila še pri njem in ko so se zbirali pri nji v ponočnih urah razni ljudje dvomljive vrednosti.

Tako so govorili ljudje prve dni po Ribičevem odhodu. Nikogar ni bilo, da bi ga pomnilo, ali da bi mu bilo žal po njem. Hiša je prišla zdaj v druge roke. V nji bodo zopet začeli gospodari višji in pametni ljudje. Dostojno domače življenje odpre hiši vrata, da bo dovoljen in mogoč vstop dostojnim ljudem. Pozabnost izbriše sledove zadnjih let, čas zamori spomin nanja: za leto dni ne bo nihče vedel, da je tu gospodaril France Ribič. Samo ako se vrne, tedaj se zopet razpleto govorice, ožive spomini. In če pride? Kakšen bo? Ali si opomore drugod, kjer ga izuči življenje, da se pride pokazat kot resen, dozorel mož, ali pa se vrne z beraško palico, umazan in raztrgan. Zanj je prej mogoče nego prvo.

Tako so se menili in so ugibali ljudje samo prve dni po njegovem odhodu.

Stari, prav stari ljudje so se ob tem dogodku spominjali davnih časov, ko je v tej hiši, ki je prišla zdaj v tretje roke, gospodaril še stari Plešec. Razpravljali so, kako ga je oropal imetja Francev oče, a je s svojimi deli priklical prokletstvo nad hišo, ki se je zdaj za njegov rod razsula, kakor bi ji zrahljala temelje čudna, vekovita, nepremagljiva sila. Pomnilovalno so se spominjali sedanjih Pleševih, ki trpe ob grehu že davno pokopanege očeta. Zadovoljni so bili stari ljudje ob zavesti, da uživajo mirno in lepo starost, ki jim poteka v varnem zavetju ponižnih domačij.

In zdaj so se zbudili spomini tudi pri Pleševih, ki so trgovali in životalni konec mesta. Stara Pleševa je govorila o dogodkih preteklih let, Manica je šivala ob brlecih luči, da so jo pekle oči, Pavel je sedel v kotu, ves suh in sključen, in žvižgal pred se napev svoje pesmi:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
sree ga sili, da za sreo roma.
Človeška srea krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma.

Zdajmzdaj je segel po steklenici žganja, da si je izplaknil suho grlo in poživil leno kri. Žena in mati sta bili temu že tako vajeni, da se jima ni nič čudno zdelo, ko je tako pogosto segal Pavel po žganju.

Ko je utihnila mati, ki je govorila o svojem možu v kratkih, pretrganih stavkih, kakor da se pogovarja sama s seboj, je nadaljeval Pavel svojo pesem. Vsi so se je navadili tako, da bi ne mogli biti brez nje. Manica je priložila Pavlovenu napevu svoj glas, vmes se je včasih oglasilo trudno stardino grlo. Vsa Pleševa tesna domačija se je oglasila v pesmi:

Neznani, nevaljeni, vedno sam s seboj,
nemirne misli le so mu družice;
nikjer nikogar, da bi del mu: Stoj!
Da bi izprala bol — več ni solzice!

Pavel je tihče roke med kolena in drgnil dlan ob dlan. Skodoželjno mu je igral nasmeh okrog

usten. Mrmral je sam vase, da ga ni bilo jasno umeti.

"Da, da! ... Vrgli so me na cesto, pa so pometali tudi sebe venkaj. Še dlje so se vrgli nego na samo cesto! Čez dole in gore so se zagnali in razkropili ... A mi smo še, mi smo še tukaj ..."

Zadnje besede je umela Manica. Dvignila je glavo od šivanja in se obrnila proti Pavlu.

"Zdaj smo tukaj, a do kdaj bomo še!" ga je vprašala.

"Ali me zopet zbadaš?" je odvrnil Pavel.

"Tisto ne, saj se smejem," je rekla Manica.

In v resnici se je zasmejala.

"Glej, tako čuden si," je nadaljevala, "kadar te prime, pa greš, ne pomaga ne prošnja ne solza. Res, pravi romar! Zato pa sem te vprašala, do kdaj bomo še tukaj?"

"To je tako, Manica," je začel Pavel, "moški ne more zmeraj čepeti doma in se greti pri peči. Mož se mora razgledati po svetu, da se obogati na izkušnjah. Na zapečku je mesto za stare mačke, mož mora v svet."

"Tako se izgovarjaš vedno," pristavi mati.

"Vedno, vedno!" pritrdi Manica.

"Ne bom se prekal z vama," se je branil Pavel, "če vama stokrat povem, zakaj mora biti tako, mi ravno stokrat ne verjameta. Čemu potem izgubljati besede, ker je brezplodno."

"Vedno hodiš po trgovini, a trgovina stoji ali pa gre nazaj! Moj Bog, saj še misli ne smeš, kaj bo!" je tožila Manica.

"Po trgovini hodim, da! Po poslih! Ali misliš, da mora biti vse naenkrat? Le potrpi, počakaj! Jaz že uredim vse tako, da se bodo ljudje čudili in vedve z njimi. Samo lepo šivaj, Manica, in pusti mi moja pota!"

Manica je umolknila, zopet je žela nad šivanjem. Vztrpetela je rdeča luča. Plamenček je kvignil kviku in se zopet utrlil. Prav kakor upanje, ki se komaj zbudi in zopet ugasne.

Tako se je godilo nekaj dni potem, ko sta odpotovala France in Ilija.

Ta dva sta dospela že daleč na severno stran, kjer so čakale v velikem hamburškem pristanišču pripravljene ladje, da sprejmejo potnike in jih poneso tjakaj preko te "kapljice zelenega morja", kakor je imenoval Prelič to silno, brezbrežno valovje. Preden je stopil na brod, je napisal France to-le pismo:

Lenka!

Iskal sem te. Bil sem čisto blizu Tvojega doma. Videl sem senco v oknu, morda je bila Tvoja. A po nasvetu prijatelja Ilije Preliča nisem stopil k Tebi. Njegov govor me je odvrnil od Tvojega doma, ker je samogotnik in bi me opeharil. Zato sem prodal domačijo tujemu človeku, a sam sem se odpravil v Ameriko. Trepsti me je začela neizgovorna, zato grem iskat sreče drugam. Kako se je vse to zgodilo, Ti ni treba vedeti. Teško, še se še kdaj vidiva. Ta plašni občutek me navdaja zdaj, ko se odpravljam na morje. Nečem iti s sovražstvom v arcu na tujo zemljo. Zato bodi pozabljeno vse, kar je bilo med nama. Bodi srečna in zdrava!

Tvoj brat

France.

Na ladji je pozvonilo. Dolga vrsta potnikov se je začela ponikati po mostiču ki je vezal kopno zemljo s povodni mvelikanom, in izginila na njenem krovu ali se razgubila v globokem dnu. France je stopil na rob krova in je gledal, kako se odmikla zemlja. Vedno manjši so prihajali ljudje, ki so stali na obrežju inm ahal z robei v slovo. Naposled ni bilo več razločiti ljudi. Na obrežju je bilo videti samo še dolgo, črno, gibajočo se črto, ki je končno popolnoma izginila v dalji. Tudi hiše obsežnega mesta so se boljbolj potapljale v meglenem obzorju. Bile so vedno manjše in nižale so se, kakor da jih požirajo lačni valovi. Nazadnje je bilo videti samo še visoke dimnike in zvonce, a tudi ti so se krčili hitro in hitreje, dokler ni tudi teh zašlo morje. Izginila je zemlja in sama brezkonna merska ravan je šumela naokrog in se gibala daljein dalje, dokler nisi zadnji valovi pljuškali samemu nebesu ob sinji rob.

Nebo je bilo jasno, solnce se je nagibalo k zatonu. Solčno zlatožarno oblo se je nižalo, da podari veličastnemu morju svoj vsakdanji večerni ognjeni poljub. Rumenoobleski nební velikan si je nadal mogočno lice s krvavorečim sijajem, zagorel je kot velika plamenica, kakor da hoče poslednjo današnjo svojo pot samemu sebi razsvetliti z močjo lastnega ognja. Na obzorju so zaigrale živ rdeče barve, ki so se razlile po morju, da je bilo videti, kakor da se je užgalo. Čim nižje je padal kralj neba. Že se je dotaknil s spodnjim robom okrvavljenege morja, ki je zašumelo v živih, dalekosežnih valovih, kakor da je začutilo, da se ga je zdajci dotaknilo solnce, gredoč v neznane globočine. Globlje in globlje je padalo solnce, veter je zavel, valovi so se speli proti zatonu; dvignili so se rdečebelni penah in so se zopet umirili — solnce ni bilo več!

Večerna zarja se je razlila visoko na nebo. Žareči odsev ugaslega solnce je blebel boljbolj, čim više se je spenjal po nebu. Daleč je segal zadnji pozdrav kraljevega solnce, visoko gori se je izlil v sinjost večernega neba, ki je na nasprotni strani že temnelo in se zagrinjalo v temoten plašč. Večer se je poveznil nad morsk gladino. Zagorele so prve zvezde.

"Ali svetite tudi tam daleč, zvezde? Ali gleda ravno vas še katero oko?"

Zasajal je France. Mehko mu je bilo pri srcu. Tudi doma je gledal zvezde, a so li bile te? Je li si je kdaj mislil, da jih bo kdaj gledal iznad valov, tako daleč od doma — sam, brez doma, brez svojcev — tujec na odprtem, velikem morju, potnik, namenjen na tujo zemljo!

"Pojdi, France, treba večerjat in spat!"

Oglasil se je Ilija. Zamahnil je France z roko, kakor da pošilja tja daleč do poslednjega pozdrav. Potem je odšel za Preličem po stopnicah v dolenje prostore.

(Dalje sledi).

Ameriške vesti.

CIGANI IN ČISTILCI ČEVLJEV KLASIFICIRANI KOT POSTOPAČI.

Baltimore, Md. — Tukaj so prijeli nekaj ciganov in jih odgnali pred sodišče, češ, da se niso registrirali kot osebe, ki nimajo dela. Cigani so izjavili, da se preživljajo s konjsko kupčijo in kotlarskim delom. Obsojen je bil vsak na \$5 denarne globe. Cigani so morali takoj zapustiti mesto.

Sodnik Johannesen je kaznoval zamorca William Cola, ki se je preživljal s čiščenjem čevljev, z denarno globo. Določil mu je, da mora popravljati ceste, in pri tem je dejal, da si naj ljudje sami snažijo čevlje, dokler traja vojna.

LETALEO SE JE UBIL.

Fourth Worth, Tex. — Lajtnant J. C. Matthews, star 21 let, je padel iz višine 2,500 čevljev z letalom na tla. Obležal je mrtve. Nesreča se je dogodila na letalskem polju Taliaferro.

POŽAR JE SPRAVIL 1,000 BOLNIKOVI V NEVARNOST.

St. Hacinthe, Que. — V bolnišnici Dieu je nastal ogenj, ki se je kmalu razvil v tak požar, da je uničil bolnišnico. Ob času ognja je bilo 1,000 bolnikov v bolnišnici, ki so jih rešili na varno. Pri rešilnem delu je smrtno ponesrečil policijski načelnik Foisy.

Mnogi bolniki so trpehi vsled strupenega mraza, dokler jih niso raznesli po bližnjih hišah.

Bolnišnice so oskrbovale sive nune, ki je bila zgrajena iz kamna. Škode je \$600,000.

OTROŠKA PARALIZA V CHICAGU JE PONEHALA.

Chicago, Ill. — Zdravstveni komisar Robertson izjavlja, da je ponehala otroška paraliza v Chicagu.

V davici ni spremembe in še vedno naznanjajo nove slučaje.

Sedanje vreme je zelo ugodno za razširjanje davice in zdravstveni komisar priporoča, da starši pazijo na otroke.

DEČKI POVZROČILI NEZGODO NA ŽELEZNICI.

Weslctka, Okla. — Ko so izvedeli trije dečki v starosti od deset do dvanaest let, da namerava drhal linčati več mož, ki so osumljeni, da so povzročili nezgodo brzolavaka, ki je vozil v San Franciscu, so priznali, da so vrgli vlak s tira. Na policiji so izpovedali, "da so hoteli videti železniško nezgodo."

Bili so v šoli, ko so izvedeli, da hoče ulična drhal linčati nedolžne ljudi.

NAPADEN V HLEVU.

Nashville, Ind. — Farmer Hiran Settles je silal ropot v hlevu. Odšel je v hlev, da se prepriča, kaj povzroča ropot. Komaj je stopil iz hiše, ga je neki neznanec udaril z železnim drogom po glavi. Napadalec je zbežal.

Ko se farmer ni vrnil v hišo, je šla njegova žena gledat za njim in našla ga je ležati nezavestnega v krvi. Poklicala je zdravnika in zbudila sosedo, ki so se takoj razdelili v patrolje in išli iskat napadalec.

Sosedje sodijo, da je tujec hotel ukrasti farmerju polnokrvnega konja, a ker ga je farmer zasledil pri delu, ga je brutalno pobil na tla.

23KRATNI MORILEC PRISEGA MAŠČEVANJE.

New York, N. Y. — Ralph Danielle, alias "Ralph the Barber," je obvisel v mreži in zdaj se maščuje nad svojimi zločinskimi tovariši s tem, da jih izda. Državnemu pravdniku je izpovedal, da je sodeloval pri tri in dvajsetih umorih v mestu in bližnjih mestih. Dejal je, da stori vse, kar je v njegovi moči, da spravi njegove žrtve tovariše pod ključ. Seveda stori to iz maščevanja.

Danielle je star 31 let in Sicilijane. Skozi trinajst let je pripadal k sicilijanskemu zločinskemu krožku v Združenih državah. Hudodelska organizacija se je imenovala "Sicilijanci". Svojo izpoved je ponovil pred veleporoto.

TRGOVSKI POMOČNIKI V GIBANJU.

New York, N. Y. — Mezdnogibanje med trgovskimi nastavljenici v departmetnih trgovinah postaja splošno. V departmetnih trgovinah je nastavljenih 57,000 mož in žen. Mnogi lastniki departmetnih trgovin so prostovoljno puvšali mezdo svojim nastavljenicem, ker se boje stavke.

NAD ENO LETO RADI PONAŠENEGA POTNEGA LISTA.

New York, N. Y. — Franz Rintelen, nemški mornariški častnik in tvariš pruskega princea Henrika, kajzerjevega brata, je bil obsojen na eno leto in osem mesecev ječe, ki jo odsedi v atlantiški ječi. Rintelen se je priznal krivim, da je hotel dobiti ameriški potni list na zarotniški način.

Sedanja kazn prične, ko Rintelen poteče leto v okrajni ječi okraja Mercer, N. J., ki ga je dobil v maju, ker je spletkaril, da vzpizori stavke v ameriških muničijskih tovarnah.

TAT AVTOMOBILOV SE JE POSLOVIL PO FRANCOŠKO.

Indianapolis, Ind. — Charles Duffy je bil obtožen, da je kolovalja tatinske družbe, ki je kradla avtomobile. Postavljen je bil pod \$40,000 poroka.

Odpejal se je v spremstvu detektiva Harry Iricka v Muncie, da tam doženejo ukradene avtomobile. Detektiv je poslal Duffyja po gazolin. To priliko je porabil Duffy, da se je poslovil, ne da bi detektivu sporočil svoje prihodnje adrese. Detektiv se je vrnil sam v mesto in stvar sporočil svojemu lajtnantu. Toda dostavil je, da upa, da se Duffy vrne z avtomobilom.

ŠOLSKI DISTRIKT TOŽI ZA ODŠKODNINO.

Boulder, Colo. — Šolski distrikt šte. 2 v Lafayetteu je vložil tožbo za odškodnino \$35,000 proti Union Pacific železniški kompaniji, Rocky Mountain Fuel kompaniji in Northern Coal & Coke kompaniji. Šolski distrikt naveda v obtožnici, da družbe niso postavile v rudnikih opor, ki so ga imele v najemu od leta 1900 do 1911 in jemale premog iz njih. Vsled te nemarnosti se je poseda zemlja in nastala je škoda na šolskem poslopu, ki stane \$33,000. Škoda je tako velika, da poslopje ni varno.

LED V REKI ST. LAURENCA OVIRA PLOVBO.

Ogdenburg, N. Y. — Mraz v minolem tednu je napravil debel led v reki St. Laurencia, ki ovira plovbo. Kanadaska vlada je postavila v službo ladje, ki lomijo led in delajo pot.

Parnik "India" se je pogreznil v kanalu Lachine, ko je hotel napraviti pot skozi led. Parnik "Compton" iz Ogdenburga je nasel na obrežju v jezeru Lachine. Stari prebivalci ne pomnijo tako hudega mraza ob tem času.

UBIL SEBE IN ŽENO.

Newark, N. J. — Rafael Morelli se je oženil 17. junija. Kasneje je bil potrjen k vojakom in dne 17. novembra je imel odriniti v večbališni tabor.

Morellina ni bilo. Ko so ga iskali na njegovem domu, je njegova soproga izjavila, da ne ve, kje se nahaja.

Zdaj se je vrnil domov in je ponoči ustrelil svojo ženo, ko je spala. Po izvršenem umoru je pogljal sebi dve krogli v glavo.

PET OTROK ZGORELO.

Calgary, Alberta. — George Oakes je odšel s svojo ženo k predavanju in je pustil šest otrok samih doma. Hiša stoji na samotni, kot ponavadi farmerske hiše v Ameriki. Naenkrat je nastal ogenj in preden so prišli bližnji sosedi, je na pomoč, je postal pet otrok žrtve požara. Šesti otrok je dobil tako hude opekline, da zdravniki dvomijo o njegovem okrevanju.

VSA DRUŽINA ZAKLANA.

Coeur D'Alene, Idaho. — Na domu Michael Kellyja, ki se nahaja blizu jezera Rose, so našli nje-

ga, njegovo ženo in tri otroke prerezanimi vratovi. V mlaki so našli nož in britve. Oblast majo sledi o hudodelcu.

UMOR ODKRIT PO 20 LET.

Princeton, Ind. — Na f Henry Frencha blizu Potoka odkrili v zemlji okostnjaka. banja je bila prebita. Zdravnik javlja, da je bil neznanec 18. ali 20. leti ubit.

Moderni služabniki. Baron (k novemu služabniku): "Nekaj! Jaz nagovarjam moje služabnike vedno s "ti"!"

Služabnik (v zadregi): "Dogaša baronica, samo da si ne do drugi ljudje pri tem kaj bega misliti!"

Elegantna francosčina. K V moji družini govorimo izključno francosko in to radi tega nobeden mojih služabnikov ne zume besedice, o čem se govori. Obiskovalec: "Kaj pa fraška guvernanta?"

Mala hčerka: "Ta pa še po no ne razume!"

Preobrat. Gospa (sama pri bi): "Je res smola. Nač B je obiskal grof, v pesmih jo je kovečeval baron, dva m zdravnika sta ji dvorila, a n nje se poročil s tovarnarjem milo.

RAD BI IZVEDEL.

za mojega brata Tomaža Canja, ki se nahaja neke v d Minnesota. Doma je iz vasi hov-Gradee. Želim, da mi ka še. Cenjene rojake prosim, če ve njegov naslov, naj mi ga znani, ali pa naj mi on sam. Moj naslov je: Gregor Canka, O. Box 143, Glencoe, Ohio.

POZOR ČITATELJI!

ZANIMIVE KNJIGE: Cesarjevi Rudolf ali življenj avstrijskem dvoru Hipnotizem Naročite pri Otto Pezdur, 1811 New York, N. Y.

RADA BI IZVEDELA.

za mojega brata Franka Trudu doma je iz Pod cerkve pri R ku. Pred letom dni se je nah neke v W. Virginiji, in pred kako tremi meseci sem slišala se sedaj nahaja neke v Cleve du, Ohio in da dela v neki alo ski trgovini (groceriji). Cen rojake prosim, če kdo ve za gov naslov, da mi ga naznani, zelo hvaležna, ali pa naj se sam prijavi, naslov: Mary Lekšan. 845 Willow V Braddock, Pa.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagost ljudstva. Ako se strinjajo s nj mi idejami, podpiraj trgovce, oglašajo v Prosveti. V salimam vse za vsakdanje potrebe ne po zmerani cenli.

ANTON ZORNIK.
Hermia, Pa.

PROF. DR. MULLIN
ZDRAVNIK — SPECIALIST
ZA SLOVENCE
(NA SPROTI POŠTE)
PITTSBURGH, PA.

ELEKTRICNA PREGLEDNA Z X ŽARKI

Stari in skušeni zdravnik, s letno prakso. Zdravi uspešno lode, vse bolezni, pre, pluća, hitro vse bolezni, pre, pluća, lode, obisti, trganje, nervozno krvne bolezni, kakor tudi druz bolezni moških. Ozdravi vsa bolezni katero prevzame v svo oskrbo. Uporablja najboljša e ropaka, ameriška in ostalih del sveta zdravila. Nizke cene. N svet brezplaten. Točen pregled popolnoma jamčen. Pri meni zdravijo veliko število Slovence zdravne ure od 9. zjutraj do zvečer, ob nedeljah samo od 11 do 2. popoldan.